

Društvena
igra o
evropskim
vrednostima

1 tabla za igru
u odeljenju

48 kartica

6 figurica i
jedna kocka
koju prave igrači

1 diploma

Uputstvo za
nastavnike

EVROPA

PITANJE VREDNOSTI

Prevod sufinansirala
Evropska unija

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

700 MILIONA EVROPLJANA

Savet Evrope i Evropska unija, čuvari evropskih vrednosti

Savet Evrope i Evropska unija dele iste osnovne vrednosti – ljudska prava, demokratiju, slobodu, različitosti, jednakost i poštovanje prema drugima. Iako rade zajedno kako bi zaštitili ove vrednosti, u pitanju su dve odvojene organizacije.

Savet Evrope osnovan je 5. maja 1949. godine, nakon Drugog svetskog rata, radi jačanja ljudskih prava, demokratije i pravde u celoj Evropi. Čini ga 46 država članica, uključujući sve države članice Evropske unije. Savet Evrope pokriva geografsko područje koje se proteže od Islanda do Azerbejdžana. Radi na velikom broju društvenih problema i vladama predlaže rešenja. Sve zemlje članice Saveta Evrope potpisnice su Evropske konvencije o ljudskim pravima. Svako ko smatra da se njegova prava ne poštuju u njegovoj zemlji ima pravo da podnese prijavu Evropskom sudu za ljudska prava. Sve države članice u obavezi su da poštuju odluke Suda. Sedište Saveta Evrope nalazi se u Strazburu, u Francuskoj. Organizacija predstavlja 700 miliona Evropljana i Evropljanki.

> www.coe.int

> <http://www.coe.int/en/web/human-rights-convention/>

Cilj **Evropske unije** je da osnažuje ekonomske i političke veze između njenih 27 država članica, usklađivanjem njihovih zakona i praksi u brojnim sektorima. Evropska unija je ogromno tržište u kojem granice između zemalja više ne postoje. Evropljani i Evropljanke mogu da putuju, da se obrazuju i rade bilo gde u Evropskoj uniji. Tu je, takođe, i slobodno kretanje roba, a evro je zvanična valuta koju je usvojilo 20 od 27 zemalja članica EU. Zakoni usvojeni od strane Evropske unije direktno se primenjuju u državama članicama. Evropska unija predstavlja 450 miliona Evropljana. Institucije Evropske unije nalaze se u Briselu (Belgija), Luksemburgu (Luksemburg) i Strazburu (Francuska).

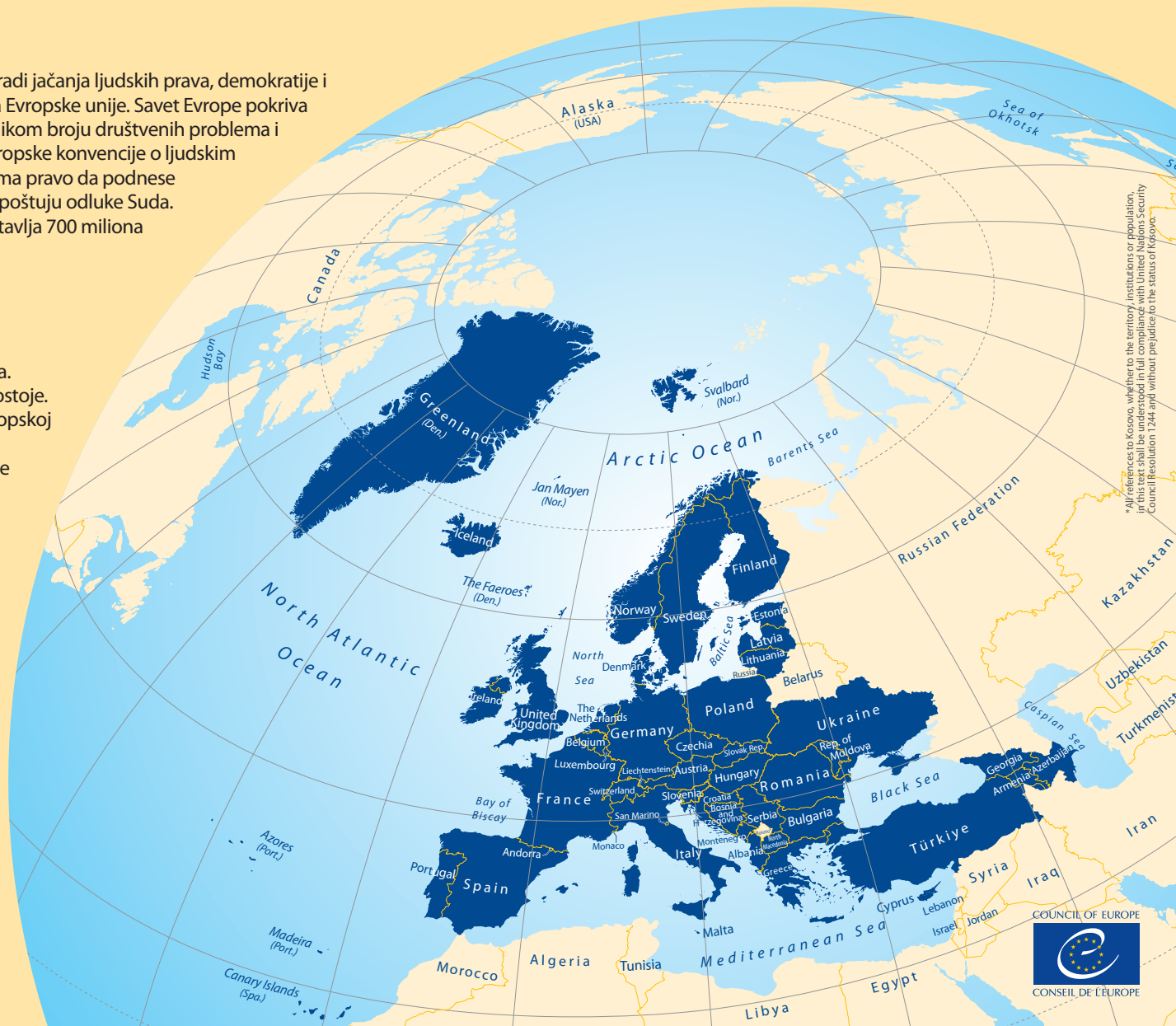
> europa.eu

ZASTAVA ZA CELU EVROPU!

Evropska zastava, koju je Savet Evrope usvojio 1955. godine, predstavlja dvanaest zvezda na plavoj pozadini. Evropska unija usvojila je istu zastavu 1985. godine. Broj 12 simbolizuje savršenstvo, potpunost, mesec u godini i sate u danu. Krug koji čine zvezdice simbolizuje ujedinjenje naroda Evrope.

Države članice (plavom bojom označene su države članice Saveta Evrope i Evropske unije, a zelenom samo Saveta Evrope)

Albanija, Andora, Jermenija, Austrija, Azerbejdžan, Belgien, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Kipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Gruzija, Nemačka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Letonija, Lihtenštajn, Litvanija, Luksemburg, Severna Makedonija, Malta, Republika Moldavija, Monako, Crna Gora, Holandija, Norveška, Poljska, Portugalija, Rumunija, San Marino, Srbija, Slovačka, Slovenija, Španija, Švedska, Švajcarska, Turska, Ukrajina i Velika Britanija.

EVROPA PITANJE VREDNOSTI

Ovu igru osmislio je Savet Evrope, evropska institucija koja štiti ljudska prava. Cilj joj je da mladi ljudi budu svesni postojanja šest vrednosti koje se podržavaju u celoj Evropi. Postoje i druge vrednosti, ali mi smo odabrali da se fokusiramo na ovih šest: **različitost i nediskriminacija, rodna ravnopravnost, slobodni izbori / pravo glasa, pravedan pravosudni sistem, sloboda izražavanja i ukidanje smrtnih kazni.**

ŠTA JE VREDNOST?

Vrednost je način života, način ponašanja ili delovanja kada mislite da je nešto veoma važno. Vrednost služi kao referentni model i pomaže nam da napravimo ispravne izbore, i da živimo zajedno u harmoniji. Imamo lične vrednosti, porodične vrednosti, a tu su i vrednosti koje podržava društvo i zemlja u kojoj živimo, kao i zajedničke vrednosti. Kada

kažemo da je nešto od vrednosti, mislimo da je važno za nas, da je vredno. Vrednosti su takođe pravila ili principi koji su važni za nas i za koje želimo da ih i drugi takođe poštuju. Šest vrednosti koje su predstavljene u igri odnose se na tri područja delovanja Saveta Evrope:

- ljudska prava;
- pravda;
- demokratija.

ŠTA SU LJUDSKA PRAVA?

Ljudska prava predstavljaju osnovne potrebe. To su osnovna pravila bez kojih ljudska bića ne mogu da žive dostojanstveno. Kršenje ljudskih prava osobe znači tretiranje osobe kao da on ili ona nije ljudsko biće. Nemaju samo odrasli prava, već i deca. Svi moraju da se usaglase da poštuju prava drugih.

ŠTA JE DEMOKRATIJA?

Demokratija dolazi od grčke reči demos, što znači narod, i reči kratos, što znači moć. Demokratija je kada vlast pripada svim članovima društva. Ljudi biraju osobe za koje žele da ih predstavljaju na izborima. Demokratija je takođe primenjiva na nivou sela ili odeljenja. Svako ima pravo da učestvuje! Suprotnost joj je diktatura, u kojoj se vlast nalazi u rukama samo jedne, svemoćne osobe.

ŠTA JE PRAVDA?

Demokratska država mora da se pridržava pravila iz Ustava i donesenih zakona. Građani moraju da se pridržavaju tih zakona i da budu jednaki pred njima. Pravni sistem, putem sudova, odlučuje da li se osoba ponašala u skladu sa zakonom.

PRAVILA IGRE

Trajanje igre: od 60 do 90 minuta

Broj igrača: 2-30

Uzrast: 8-12

Iako se igra može koristiti za male grupe koje se sastoje od najmanje 2 osobe, ova igra je uglavnom namenjena igri u odeljenju.

CILJ IGRE

Cilj igre je da pređete celi put preko 24 zvezdice na tabli Evrope. Prvi tim koji pređe celi put smatra se pobednikom.

ZA PRIPREMU IGRE, TREBAĆE VAM:

1. Materijal koji nije obezbeđen: makaze, lepak ili lepljiva traka za kocku i figurice za igru, flomasteri ili bojice, listovi belog papira (za kreativne izazove).

2. Materijal koji je obezbeđen:

- Tabla za igru.
- Figurice koje treba izrezati i sastaviti (ukoliko već nemate 6 figurica različitih boja).
- Kocka koju treba izrezati i sastaviti (ukoliko već nemate kocku za igru).
- Kartice koje predstavljaju vrednosti i koje treba izrezati i podeliti na 6 zasebnih grupa, tako da strane u boji budu okrenute prema gore, i odgovaraju bojama koje se koriste na tabli za igranje.

Ukoliko igru organizujete u odeljenju, preporučujemo da igrate u timovima od četvoro do šestoro dece. Odrasla osoba može pomoći učenicima u svakoj igri da razjasne sva pitanja ili da se nekim temama pozabave detaljnije. Ukoliko u učionici imate dve odrasle osobe, takođe možete koristiti dve table za igru. Predlažemo da spojite nekoliko stolova nasred prostorije, tako da sva deca mogu da se okupe oko table. Igra takođe može da se igra i na podu.

KAKO IGRATI

Postavite figurice na prvo polje. Tim sa najmlađim igračem počinje. Igrač baca kockicu jednom, a potom pomera figuricu za odgovarajući broj mesta. Primer: Igrač/igračica je bacio/la kockicu i dobio 4: on ili ona pomera njegovu ili njenu figuricu napred za četiri polja, spuštajući je na zeleno polje na tabli za igru; njegov ili njen tim u tom slučaju mora da odgovori na „zeleno“ pitanje koje se odnosi na vrednost „Slobodni izbori“.

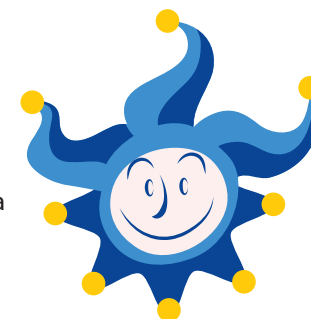
Tim sa leve strane igrača uzima karticu i čita pitanje. Tim koji igra sluša pitanje, igrači se međusobno konsultuju, a zatim daju svoj odgovor. Ako daju tačan odgovor, prate uputstva i „idu napred jedno polje“... Ako daju pogrešan odgovor, ostavljaju svoju figuricu na istom mestu. Kartica se smešta na dno špila zelenih karata, a tim sa leve strane baca kocku. Dok ekipa razmišlja o svom odgovoru, drugi igrači takođe mogu da se međusobno konsultuju. To igru čini još življom, a drugi igrači na taj način ne moraju da čekaju isuviše dugo.

KREATIVNI IZAZOV

Neke od kartica sadrže „kreativni izazov“. Kada tim izvuče takvu karticu, igrači svih timova se uključuju. Svi učestvuju i mogu da idu napred dva mesta ukoliko uspeju da reše izazov.

DŽOKER

Na poljima sa oznakom „Džoker“, igrači mogu da izaberu vrstu pitanja na koje žele da daju odgovor. Igra je gotova kada jedan od timova pređe celi put oko table.

REČNIK EVROPSKIH VREDNOSTI

RAZLIČITOST I NEDISKRIMINACIJA

Diskriminacija je kada osoba ili grupa ljudi biva odbačena zbog svog porekla, boje kože, pola, jezika, vere ili političkog mišljenja i obespravljena. Diskriminacija, koja se često zasniva na neznanju, predrasudama i stereotipima, nastaje kada se plašimo nečega što nam nije blisko ili nam je nepoznato i kada nas taj strah čini sumnjičavim ili agresivnim prema drugima.

RODNA RAVNOPRAVNOST

Iako žene i muškarci imaju jednaka prava i jednaki su po dostojanstvu, oni nemaju uvek iste mogućnosti u društvu. Kao i sva druga prava, rodna ravnopravnost mora uvek biti zaštićena (npr. jednake plate, uravnoteženija zastupljenost u politici i vodećim mestima u kompanijama).

SLOBODNI IZBORI I PRAVO GLASA

Demokratija se zasniva na pravu glasa i na slobodnim izborima. U demokratiji, moć je u rukama naroda, koji bira predstavnike/ce koji će izražavati njihovo mišljenje. Nažalost, u mnogim zemljama, izbori još uvek nisu slobodni. Ponekad šef predsednik/ca države sam/a donosi odluke u autoritarnom duhu. U drugim slučajevima, izbori su namešteni kako bi se osiguralo da određena politička stranka osvoji vlast.

RAZLIČITE VRSTE IZBORA:

- > Parlamentarni izbori: Građani/građanke glasaju za članove državnog parlamenta.
- > Lokalni izbori: Građani/građanke glasaju za predstavnika grada ili regije.
- > Predsednički izbori: Građani/građanke glasaju za predsednika svoje zemlje. Izbori se odvijaju i u drugim situacijama: u školskim odeljenjima, u većima mladih, udruženjima, privrednim subjektima...

PRAVEDAN PRAVOSUDNI SISTEM

Pravedan pravosudni sistem garantuje da sve osobe imaju pravo da se brane pred sudom, koji primenjuje zakone na pošten i pravedan način. Pravda je princip zasnovan na zakonima jedne zemlje. Svi su jednaki pred zakonom. Sudovi su ti koji odlučuju da li se osoba ponaša u skladu sa zakonom. Pravosuđe mora biti nezavisno od onih koji imaju političku moć i delovati nezavisno i nepristrasno; u suprotnom je korumpirano.

SLOBODA IZRAŽAVANJA

Sloboda izražavanja garantuje da svako ima pravo da kaže ono što misli i da dâ svoje mišljenje. Ovaj osnovni princip demokratije znači da moramo poštovati mišljenja drugih ljudi, čak i ako su različita od našeg. Time se garantuje rasprava i različitost mišljenja u društvu. Međutim, demokratsko društvo može uzeti u obzir kažnjavanje svih oblika izražavanja koji šire ili opravdavaju mržnju zasnovanu na netoleranciji.

UKIDANJE SMRTNE KAZNE

Smrtna kazna je odluka koju donosi sud kako bi na smrt osudio one koji su proglašeni krivim za najteže zločine. Nijedna od 46 zemalja članica Saveta Evrope više ne primenjuje smrtnu kaznu, jer se ona smatra kršenjem prava na život, a time i kršenjem ljudskih prava. Međutim, smrtna kazna još uvek postoji u brojnim zemljama (SAD, Kina, Japan...).

REČNIK

SLOŽENIJH POJMOVA KOJI SE KORISTE U IGRI

ABOLICIJA

ukidanje zakona, prakse itd.

CENZURA

ograničavanje slobode izražavanja. Cenzuru obično vrši telo koje ima moć (vlada ili verska vlast, na primer); zabrana objavljivanja bilo kakvog mišljenja (u novinama, knjigama, filmovima...) koje vlasti ne odobravaju ili koje vlast kritikuje.

GRAĐANIN

osoba koja ima/ka politička prava i dužnosti u određenoj zemlji. Građani/ke mogu glasati i mogu biti birani/e za političke pozicije. U nekim zemljama, građani/ke mogu glasati direktno za ili protiv zakona.

PRESUDA

akcija kojom se osoba proglašava krivom i kojom se iskazuje kazna.

KORUPCIJA

korišćenje službenog ili društvenog položaja ili uticaja, radi sticanja nedozvoljene koristi za sebe ili drugoga.

POSŁANIK/CA

izabrani član/ica parlamenta.

KLEVETA

uvredljivo mišljenje, za koje nema dokaza i koje šteti ugledu druge osobe. Svako ko je žrtva klevete može da podnese tužbu i traži pravdu.

GOVOR MRŽNJE

mišljenja koja šire ili opravdavaju bilo kakvu vrstu netolerancije i diskriminacije. Grupe koje su najčešće žrtve govora mržnje su homoseksualci, Jevreji, Muslimani i žene.

DISKRIMINACIJA

odvajanje jedne društvene grupe od ostalih i loš odnos prema toj grupi. Diskriminacija stvara nejednakost između ljudskih bića. Ona se zasniva na razlikama u rasi, boji kože, seksualnoj orijentaciji, veri, starosti, ili invaliditetu, izgledu, običajima.

SMRTNA KAZNA

smaknuće osobe koja je osuđena na smrt.

HOMOFOBIA

odbacivanje homoseksualaca, i, uopšteno, čitav niz predrasuda i diskriminacija kojima su oni izloženi. Homofobično ponašanje može biti u obliku uvreda ili ismevanja, fizičkog nasilja ili isključivanja (na primer u radu preduzeća ili u sportu).

HOMOSEKSUALNOST

seksualna privlačnost i ljubavni odnos između osoba istog pola.

MEDIJI

načini širenja ili prenošenja informacija javnosti. Postoje četiri glavna medija: štampa (novine), televizija, radio i internet (uključujući društvene medije i blogove).

ETNIČKA MANJINA

grupa ljudi koji žive u zemlji, ali čiji se jezik, religija, istorija i običaji razlikuju od onih kod većinskog stanovništva.

POLITIČKA STRANKA

organizovana grupa ljudi koji dele zajedničku viziju društva i čiji je cilj da budu izabrani tako da mogu da sprovedu svoj program.

ČLAN/ICA PARLAMENTA

član/ica parlamenta (član/ica donjeg ili gornjeg doma), koji/a učestvuje u raspravama o zakonima i glasa o njima.

MOĆ

mogućnost da se učini nešto, na primer fizički ili intelektualno.

PREDRASUDA

mišljenje koje neko izražava bez poznavanja činjenica; unapred formirana zamisao o nekoj osobi ili grupi osoba.

RASIZAM

verovanje da postoje različite ljudske rase i da su neke inferiornije u odnosu na druge; oblici ponašanja koji proizlaze iz ovog verovanja: neprijateljstvo ili netolerancija prema grupi ljudi koja je druge vere, druge boje kože, drugih običaja, koja je, najkraće rečeno – drugačija.

ROMI

potiču iz Indije, a u Evropi žive duže od 500 godina. Oni su najbrojniji manjinski narod u Evropi. Romi su, u zemljama u kojima žive, poznati i pod imenima Kale, Manuši, Jeniši, Sinti, Putnici itd. Cigani je uvredljiv naziv koji ne treba koristiti.

SLOGAN

kratka fraza koja izražava ideju, kako bi se lakše skrenula pažnja javnosti. Slogani se koriste kako u oglašavanju, tako i u politici (na političkim događajima, na primer), i lako se pamte, razumeju i ponavljaju.

**SLOBODNI
IZBORI**

**SLOBODNI
IZBORI**

**SLOBODNI
IZBORI**

**SLOBODNI
IZBORI**

Demokratija: Lekcija iz Grčke

Reč demokratija vodi poreklo od grčke reči demos, koja znači „ljudi“ ili „narod“ i reči kratos, koja znači „moć“.

Demokratija, stoga, znači:

- A – da moć pripada svim građanima**
- B – da svako ima pravo da radi šta želi**
- C – da šefovi vlada donose sve odluke**

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred dva polja**

Odgovor A: Svi građani biraju svoje predstavnike/ce ili donosioc odluka, koji nakon toga upravljaju državom.

Da li moraš biti odrasla osoba da bi glasao/glasala?

U većini zemalja, glasanje nije dozvoljeno osobama mlađim od 18, a ponekad i 21 godine starosti. Ipak, postoje države koje glasanje dozvoljavaju i onima koji su napunili 16 godina.

U kojim državama Evrope mladi koji imaju najmanje 16 godina starosti mogu glasati?

- A – u Austriji i Škotskoj (Velika Britanija)**
- B – u Španiji i Švedskoj**
- C – u Turskoj i Italiji**

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred dva polja**

Odgovor A: U Austriji i Škotskoj (Velika Britanija), donja starosna granica za biračko pravo je 16 godina. Isto je moguće ostvariti i u Nemačkoj, u zavisnosti od vrste izbora.

Žene i pravo glasa

U demokratskim državama, svi građani/ke treba da imaju ista prava i da jednako učestvuju u donošenju odluka. Ipak, postoje razlike kad je ovo u pitanju.

Prva država koja je pravo glasa dala i ženama bila je:

- A – Francuska**
- B – Norveška**
- C – Grčka**

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred dva polja**

Odgovor B: Norveška je pravo glasa ženama dala 1913. godine, Francuska 1944, a Grčka 1952.

Slobodne političke partije

Politička partija predstavlja grupu ljudi koji se okupljaju radi iznalaženja rešenja za određeni problem, sastavljanja programa i imenovanja kandidata/kandidatkinja koji/e će je predstavljati na izborima. U demokratiji, svako ima pravo da osnuje političku partiju.

Da li se neko može kandidovati na izborima, a da pritom nije član političke partije?

- A – Da**
- B – Ne**

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred jedno polje**

Odgovor A: Svaka odrasla osoba može se kandidovati na izborima. Nije neophodno biti član političke partije.

**SLOBODNI
IZBORI**

**SLOBODNI
IZBORI**

**RAZLIČNOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**SLOBODNI
IZBORI**

Pluralistički izbori

Kome je dozvoljeno da glasa na izborima za Evropski parlament?

A – građanima/građankama 46 država članica Saveta Evrope

B – građanima/građankama 27 država članica Evropske unije

C – svakome ko živi u Evropi

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred dva polja

Odgovor B: Kada su u pitanju evropski izbori, svi građani/građanke Evropske unije imaju pravo da glasaju na izborima za Evropski parlament u zemlji u kojoj prebivaju. Da bi ostvarili biračko pravo, glasači moraju imati državljanstvo jedne od 27 država Evropske unije.

Kreativni izazov za sve!

Odaberite neku aktuelnu temu u vašem odeljenju i povedite diskusiju o argumentima za i protiv iste, u trajanju od 5 minuta, a nakon toga glasajte.

Ukoliko ste glasali i doneli odluku na demokratski način, idite napred dva polja.

Učestvovanje ne podrazumeva samo glasanje!

Postoje brojni načini na koje možeš uzeti učešća u pitanjima od javnog značaja, a ne samo putem glasanja. Možeš se dodatno angažovati, izraziti svoje mišljenje ili se posvetiti određenom pitanju ili akciji.

Da li znaš neke od načina na koje deca mogu uzeti učešća u odlučivanju?

Ukoliko ste se setili barem 2 načina, idite napred tri polja

Primeri: Opštinski saveti mladih, predstavnici odeljenja, učlanjivanje u udruženja ...

Evropa, jedna velika mešavina

Evropa je mešavina više istorija, kultura i naroda. Snaga Evrope leži u njenoj raznolikosti.

Koliko jezika se govori u Evropi?

A – 27

B – 46

C – više od 200

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred jedno polje

Odgovor C: U Evropi se govori i piše na više od 200 jezika: nije reč samo o jezicima u zvaničnoj upotrebi u različitim zemljama, već i o regionalnim jezicima.

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

Poštovanje osećanja drugih ljudi

Ako muškarac voli drugog muškarca, on je homoseksualac. Ako žena voli drugu ženu, ona je lezbejka (ili homoseksualna osoba). Svako ima pravo da voli koga god želi.

Homofobija je:

A – strah od drugih ljudi

B – odbijanje ili povređivanje osobe zato što je homoseksualna

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred dva polja**

Odgovor B: Pojedine osobe se prema homoseksualnim osobama ponekad odnose veoma loše. U nekim zemljama sveta, homoseksualnost je zabranjena i strogo se kažnjava!

Crveni karton za rasizam

Mnoge ljude u Evropi i dalje progone zbog njihove boje kože, vere ili porekla.

Da li imaš neke ideje o tome kako se boriti protiv rasizma?

**Ukoliko ste uspjeli da smislite neku ideju,
idite napred jedno polje**

Postoji nekoliko načina da se bori protiv rasizma i diskriminacije. Prvi je da se prepoznaju takve situacije i nešto učini po tom pitanju, bilo preduzimanjem hitne akcije ili kroz razgovor o tome se odraslom osobom.

Tu su i udruženja koja pomažu žrtvama rasizma i deci objašnjavaju različite vrste diskriminacije.

Borba protiv diskrimi- nacije

Borba protiv diskriminacije je:

A – vođenja računa da svi imaju ista prava, bez obzira na razlike u polu, uzrastu, nacionalnosti, itd...

B – pitanje koje se ne odnosi na decu

C – kada ne govorimo o tome što nas čini različitim

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 2 polja**

Odgovor A: Borba protiv diskriminacije tiče se svih nas, i dece takode! Prihvatanje školskog druga/drugarice u grupi, čak i ako on izgleda drugačije, prvi je korak u borbi protiv diskriminacije. I morate razgovarati o njoj kako biste se borili protiv nje!

Diskrimi- nacija!

Diskriminacija se sastoji u isključivanju osobe ili grupe osoba, njihovom vređanju ili lošem tretiranju zato što su drugačije.

Jesi li već doživeo/la situaciju u kojoj je došlo do diskriminacije (tebe ili nekoga koga poznaješ) ili situaciju u kojoj si bio/bila bili ste diskriminisani od strane nekoga?

**Podelite svoje iskustvo sa drugima i idite
napred 2 polja**

Važno je znati kako prepoznati situacije u kojima postoji diskriminacija, tako da možete da se borite protiv nje, a takođe i da postanete svesni situacija u kojima ste možda vi diskriminisali nekoga, iako vam to nije bila namera.

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

**RAZLIČITOST I
NEDISKRIMINACIJA**

Mobilnost ne tako laka stvar

Ljudi se sele po Evropi kako bi radili, kako bi se pridružili svojim porodicama ili pobjegli od rata u njihovoj zemlji porekla. Imigrantima nije uvek lako da nađu svoje mesto u novoj zemlji.

Da li dolaziš iz druge zemlje?

Da li tvoji roditelji ili njihovi roditelji dolaze iz druge zemlje?

Znate li zašto su došli da žive u zemlju u kojoj sada živite?

**Idite napred 2 polja ukoliko ste imali
hrabrosti da podelite svoju priču**

Kreativni izazov za sve!

U roku od 5 minuta, smislite pesmu protiv diskriminacije.

Svako bi trebalo da doprinese jednim stihom.

**koliko ste uspeali da napišete pesmu,
idite napred 2 polja**

Romi

Romi su najveća etnička manjina u Evropi. Oni se mogu naći u gotovo svim evropskim zemljama i vrlo često su žrtve diskriminacije.

Koliko Roma živi na evropskom kontinentu?

A – 4 miliona

B – 9 miliona

C – 12 miliona

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 2 polja**

Odgovor C: Postoji oko 12 miliona Roma na evropskom kontinentu i gotovo 6 miliona u Evropskoj uniji.

Svi različiti, svi jednaki

Razmisli o nečemu što je zajedničko tebi i tvojim drugovima iz odeljenja, kao i o nečemu što te čini jedinstvenim i na šta možeš da budeš ponosan/ponosna.

Podeli to sa svojim prijateljima.

**Idi napred 2 polja zbog svega što
te čini takvim kakav/kakva si**

RODNA RAVNOPRAVNOST

RODNA RAVNOPRAVNOST

RODNA RAVNOPRAVNOST

RODNA RAVNOPRAVNOST

Društvo koje se menja

Borbu za rodnu ravnopravnost treba voditi za:

- A – sve članove /članice društva
- B – mlade ljude
- C – samo žene

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 1 polje**

Odgovor A: Svi članovi/članice društva treba da učine sve kako bi se osiguralo postojanje veće rodne ravnopravnosti.

Predrasuda nije dobra ideja!

Predrasuda je pogrešno, unapred stvoreno mišljenje koje, da budemo iskreni, nije dobro promišljeno. Na primer, ako misliš da su neki poslovi namenjeni za muškarce, a ne za žene, to je predrasuda. Verovanje da su devojčice i dečaci automatski zainteresovani za različite vrste igračaka i igara je još jedna predrasuda!

Da li stvarno veruješ da su dečaci bolji u matematici, a devojčice u jezicima? Razgovarajte o svojim mišljenjima.

Nakon diskusije idite napred 1 polje

Dečaci i devojčice u školi

U mnogim siromašnim zemljama sveta, milioni devojčica ne idu u školu. One moraju da pomažu svojim roditeljima radeći kućne poslove ili moraju da se udaju veoma mlade.

U Evropi, devojčice imaju manje kvalifikacija u odnosu na dečake:

- A – tačno
- B – netačno

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 1 polje**

Odgovor B: To nije istina: statistike pokazuju da devojčice imaju nešto više kvalifikacija od dečaka, a ipak devojčice obično moraju da prevaziđu više prepreka za bavljenje određenim profesijama!

Nejednakost i nasilje

U mnogim zemljama, prema devojčicama se postupa mnogo lošije nego prema dečacima zbog običaja ili tradicije. Dečaci imaju prava koja devojčice nemaju. Devojčice su u prisilnom braku, ponekad žrtve nasilja, lišene zdravstvene zaštite i nije im dozvoljeno da idu u školu. U Evropi, devojčice i žene su izložene nasilju u njihovim porodicama, na poslu i na internetu.

I muškarci mogu biti žrtve nasilja:

- A – tačno
- B – netačno

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 1 polje**

Odgovor A: Muškarci su takođe izloženi određenim oblicima nasilja, kao što su prisilni brakovi i nasilje u porodici, ali ređe i u blažem obliku.

**RODNA
RAVNOPRAVNOST**

**RODNA
RAVNOPRAVNOST**

**RODNA
RAVNOPRAVNOST**

**RODNA
RAVNOPRAVNOST**

Jednaka plata za jednak rad

Da li je pošteno ako su žene slabije plaćene od muškaraca za isti posao?

Izračunato je da u Evropi danas muškarci, u proseku, zarađuju:

- A – manje od žena
- B – dvostruko više nego žene
- C – 16% više od žena

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 2 polja**

Odgovor C: Napredak i dalje treba da se napravi kako bi se osiguralo da žene zarađuju koliko i muškarci: 16% razlike u platu za isti posao nije pošteno. Neki ljudi tvrde da je to zbog toga što će žene radati decu i prestat sa radom, ali to nije razlog.

Superjunakinje i superjunaci

U knjigama i filmovima ima više superjunaka nego superjunakinja:

- A – tačno
- B – netačno

Koga smatraš superjunakom?
A superjunakinjom? Razgovaraj o ovome sa svojom grupom.

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 1 polje**

Odgovor A: Da, postoji više superjunaka. Krajnje je vreme da izmislite svoje superjunakinje!

Poslovi za devojčice, poslovi za dečake

Iako Evropa sada nudi puno mogućnosti, kako dečacima, tako i devojčicama, za neke poslove se i dalje drži da su poslovi za devojčice, a drugi za dečake. Ljudi često diskriminišu ili upiru prstom na dečake koji rade „poslove za devojčice“ ili devojčice koje rade „poslove za dečake“.

Nadi tri vrste poslova za koje se kaže da su „poslovi za devojčice“ ili „poslovi za dečake“ i razgovaraj o njima u grupama.

Idite napred 2 polja

Neki poslovi se gotovo isključivo smatraju poslovima za samo jedan od dva polja. Svake godine u nemačkim školama postoji jedan poseban dan za upoznavanje devojčica sa tzv. „poslovima za dečake“ i dečaka sa tzv. „poslovima za devojčice“.

Paritet

Pod paritetom se misli na omogućavanje istog pristupa obrazovanju, zdravlju, sportu, svetu rada, medijima i slobodnom vremenu ženama i muškarcima. To znači mogućnost ravnopravnog učešća u političkom životu, donošenju odluka, kao i deljenju odgovornosti i zadataka.

Pronađi područje u kojem misliš da bi dečaci i devojčice imali jednak tretman, kao i područje u kojem misliš da se različito tretiraju.

Idite napred 2 polja

RODNA RAVNOPRAVNOST

UKIDANJE SMRTNE KAZNE

UKIDANJE SMRTNE KAZNE

UKIDANJE SMRTNE KAZNE

Kreativni izazov za sve!

U narednih 5 minuta, zamisli da si drugog pola. Šta bi bilo drugačije? Šta bi magao/gla da radiš što obično ne možeš? Šta više ne bio/a bili u prilici da radiš? Podeli svoje vaše utiske sa ostatom grupe.

Ukoliko ste podelili svoje utiske, idite napred 2 polja.

Kontinent bez smrtnih kazne

Od 1997. godine nije bilo pogubljenja ni u jednoj od 46 država članica Saveta Evrope.

Šta je sa ostatom sveta? Koliko zemalja je ukinulo smrtnu kaznu?

- A – 98
- B – 50
- C – 20

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 1 polje

Odgovor A: Smrtnu kaznu je ukinulo 98 zemalja. Druge zemlje je nisu ukinule zvanično, ali je više praktično ne primenjuju kao vid kazne (Amnesty International, 2014). Svet se, stoga, okreće ka potpunom ukidanju smrtnih kazne, iako još uvek postoje mnoge zemlje koje vrše pogubljenja.

Šta znači „ukidanje smrtnih kazne“?

Smrtna kazna znači da su sudovi osudili osobu na smrt. To znači da su odlučili da je ono što je neko učinio toliko loše da ga treba kazniti smrću. Primenom smrtnih kazne, mi dajemo dozvolu za ubistvo ljudskog bića. Ukidanje smrtnih kazne znači da je odlučeno da ova vrsta kazne više neće postojati.

Koja zemlja je prva zemlja u svetu koja je ukinula smrtnu kaznu?

- A – Sjedinjene Države
- B – Nemačka
- C – Venecuela

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor C: Venecuela je bila prva zemlja koja je ukinula smrtnu kaznu, 1863. godine.

Pravo na život

Član 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima kaže da svako ima pravo na život i da je ovo pravo zaštićeno zakonom. Osoba koja počinio ozbiljne zločine može biti strogo kažnjena, ali ne bi trebalo da bude lišena života.

Šta smatraš pravim odgovorom?

- A – nikome ne bi trebalo biti uskraćeno pravo na život
- B – kriminalci ne bi trebalo da uživaju sva ljudska prava

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor A: Niko ne treba da bude lišen ljudskih prava, uključujući i pravo na život. Ljudska prava su „neotuđiva“. Zbog toga niko nema pravo da pogubi drugo lice.

UKIDANJE

SMRTNE KAZNE

SLOBODA
IZRAŽAVANJA

UKIDANJE

SMRTNE KAZNE

UKIDANJE
SMRTNE KAZNE

Rizik od ubistva nevine osobe

Do grešaka može doći i sudovi ponekad mogu da osude osobu koja je nevinna. Ako smrtna kazna postoji, uvek postoji rizik da nevinna osoba može biti pogubljena.

U Evropi je odlučeno da više ne bi trebalo primenjivati smrtnu kaznu.

Sudovi mogu osuditi osobu na novčanu kaznu, javni rad ili kaznu zatvora.

Nadi druge oblike kazne osim smrtno kazne.

**Podelite svoje ideje sa drugima
i idite napred 2 polja**

10. Oktobar, Evropski dan borbe protiv smrtne kazne

Savet Evrope i Evropska unija uspostavili su Evropski dan borbe protiv smrtno kazne. Cilj je da se ostvari uspeh u ukidanju smrtno kazne jednom za sva vremena i da se odupre bilo kakvim pokušajima da se ista ponovo uspostavi.

Postoji SVETSKE dan borbe protiv smrtno kazne

A – tačno

B – netačno

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 1 polje**

Odgovor A: Istina, ovaj posebni dan obeležava se 10. oktobra.

Kreativni izazov za sve!

Osmislite slogan za Evropski dan borbe protiv smrtno kazne 10. oktobra. Slogan mora biti kratak, jasan i privlačan. Imate 5 minuta.

**Ako ste uspeali da osmisite slogan,
idite napred 2 polja**

Sloboda izražavanja: definicija

Svako ima pravo da izrazi svoje mišljenje, kad god ima potrebu za tim. Sloboda izražavanja je osnovno pravo svake osobe.

Sloboda izražavanja svima omogućava:

A – da kažu šta god žele i kome god žele

B – da kažu šta misle sve dok to ne krši prava drugih ljudi

C – da kažu ono što većina misli

**Ukoliko ste dali tačan odgovor,
idite napred 2 polja**

Odgovor B: Sloboda izražavanja je veoma važno pravo za sve, pa i za decu. Čim su deca dovoljno stara da izraze svoje mišljenje, ona imaju pravo na to, posebno o pitanjima koja ih se tiču. Države moraju osigurati da se to pravo poštuje.

SLOBODA IZRAŽAVANJA

SLOBODA IZRAŽAVANJA

SLOBODA IZRAŽAVANJA

SLOBODA IZRAŽAVANJA

Slobodni mediji i sloboda izražavanja

Kako bi se obezbedila sloboda izražavanja, mediji ne smeju da zavise od onih koji imaju političku moć, niti bi trebalo da mediji i politička moć pripadaju istim ljudima. U suprotnom informacijama može da se manipuliše ili iste mogu da se lažiraju.

U demokratiji, mediji imaju pravo da govore protiv vlade u toj državi:

A – tačno

B – netačno

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 1 polje

Odgovor A: Svako ima veću da kaže da se ne slaže sa politikom koju sprovodi njihova vlada – to je deo prava na slobodu izražavanja. Demokratska vlada ne može da spreči raspravu takve vrste ili da ljudima koji se ne slažu s njom uskratiti slobodu da govore.

Sloboda mišljenja i veroispovesti

Svako je slobodan/na n da misli ili veruje u ono što želi pod uslovom da poštuje mišljenja i uverenja drugih.

Svako ima pravo da slobodno bira svoju veru:

A – tačno

B – netačno

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 1 polje

Odgovor A: Da, svako ima pravo da slobodno bira svoju veru, kao i pravo da ne pripada bilo kojoj religiji. Roditelji imaju pravo i dužnost da usmeravaju svoju decu po svom izboru.

Možemo li da kažemo sve što želimo na internetu?

Internet pruža mogućnost da se slobodno izražavamo i delimo ideje na društvenim mrežama. Da li to, međutim, znači da možeš da kažeš sve što želiš? Ne.

Uvrede, glasine, pretnje i govor mržnje ne predstavljaju slobodu izražavanja.

Kleveta je:

A – zabrana nekome da kaže šta misli

B – komentarisane vesti u medijima

C – iznošenje uvredljive primedbe o nekome ko bi se mogao prepoznati u istoj

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor C: U evropskim zemljama, kleveta je zakonom kažnjiva. Domet slobode izražavanja onoliko je veću to ne ometa slobodu drugih. U svakom slučaju, niko nema veću da vređa drugu osobu.

Objavlivanje stavova: mediji

Ako želiš da izraziš svoje ideje, možeš da napišeš knjigu ili članak u novinama, govoriš na radiju ili na televiziji, ili komuniciraš na internetu. Sva ta sredstva se nazivaju „mediji“ ili „sredstva komunikacije“.

Zabranjivanje pristupa određenim veb-stranicama deci predstavlja kršenje njihovih prava na informisanje:

A – tačno

B – netačno

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 1 polje

Odgovori A i B su tačni, sve zavisi od sajtova kojima je zabranjen pristup. U nekim slučajevima, sajtovi koji su zabranjeni opasni su za decu i dužnost odraslih je da ih zaštite. Međutim, ako zabranjeni sajtovi nisu opasni, to je kršenje prava na informisanje.

SLOBODA IZRAŽAVANJA

SLOBODA IZRAŽAVANJA

SLOBODA IZRAŽAVANJA

SLOBODA IZRAŽAVANJA

Cenzuraj!

Kada (državna, verska ili neka druga) vlast zabranjuje osobi, novinaru/novinarici ili medijima da slobodno izrazi svoje mišljenje, ona tada vrši cenzuru.

Mnogi/e novinari/ke u svetu rizikuju svoje živote ako objave određene informacije

Da li znaš neke situacije u kojima su životi novinara/ke bili ugroženi jer su izbarali/e da objave stvari koje nisu baš svi odobravali?

**Porazgovarajte o primeru
i idite napred 2 polja**

Sloboda izražavanja i poštovanje drugih

Sloboda izražavanja je pravo.

Međutim, kao i sva druga prava, nemaš pravo na slobodu izražavanja ako vređaš druge ili kršiš njihova prava.

Koja su, po vašem mišljenju, ograničenja slobode izražavanja?

Šta je to što neko sme ili ne sme reći?

**Idite napred 1 polje nakon diskusije
sa svojim saigračima**

Bez govora mržnje

Savet Evrope je pokrenuo kampanju protiv govora mržnje na internetu.

Šta je govor mržnje? Jeste li ikada pročitao/la ili čuo/la govor mržnje?

Šta možeš da učiniš ako čujete govor mržnje ili pročitaš neku vrstu govora mržnje na internetu?

Podelite svoje ideje i idite napred 1 polje

Možete pronaći mnoštvo ideja i primera na web-stranici kampanje „Bez govora mržnje”: <http://www.nohatespeechmovement.org/>

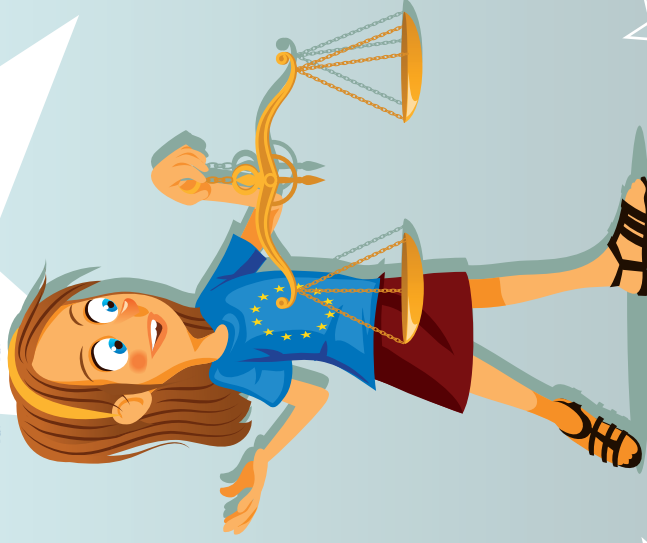
Kreativni izazov za sve!

Zajedno sa celim timom, napravi scenu koja predstavlja slobodu izražavanja. Svi članovi tima moraju da imaju ulogu u sceni. Razgovarajte o tome šta „sloboda izražavanja” znači, a onda napravite scenu predstavljajući je. Imate 5 minuta.

Idite napred 2 polja ako ste uspeali kreirati scenu koja predstavlja slobodu izražavanja

**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

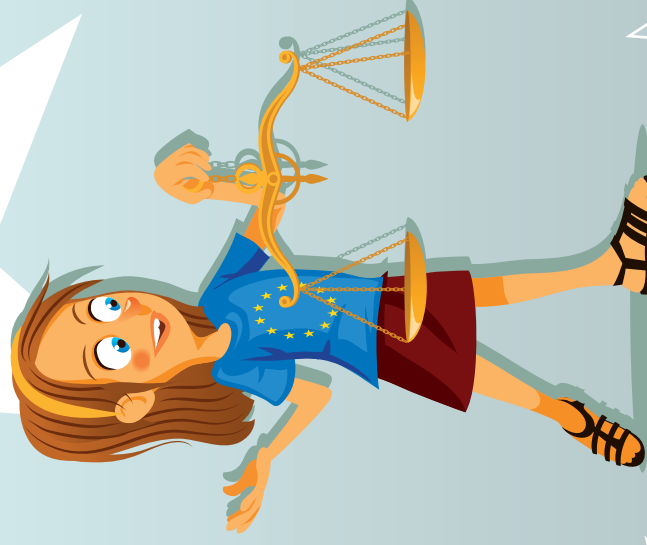
**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

Pazi, korupcija!

Korupcija je iskorištavanje položaja ili bogatstva kako bi se uticalo na odluke i stekla korist.

Ako sudija primi novac kako bi doneo odluku u korist osobe koja mu/joj je platila, to je korupcija:

A – tačno

B – netačno

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor A: Da, to je korupcija. Korumpiran sistem pravde je sušta suprotnost pravednom pravosudnom sistemu i korupcija je kažnjiva po zakonu.

Svako je nevin dok se ne dokaže krivica

Svako ko je optužen za krivično delo je nevin dok se ne dokaže krivica. Niko ne može biti optužen ako ne postoji dokaz.

Da li si se nalazio/la u situaciji u kojoj ste bili pogrešno optuženi za nešto?

I da li si ti vi pogrešno optužio/la nekoga?

Podelite sa drugima vaše iskustvo i idite napred 2 poljar

Šta je pravda?

Pravda je moralni princip koji upravlja time kako živimo zajedno u društvu; zasniiva se na poštovanju zakona i prava drugih. Svi ljudi su jednaki pred zakonom. Sudovi odlučuju da li osoba poštuje zakon ili ne.

U demokratiji, zakon se donosi glasanjem:

A – lidera zemlje

B – poslanika koji su izabrani od strane građana/građanki

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor B: Zakone usvaja parlament, a parlament mora biti nezavisan od vlade u svom radu

Sudije i nezavisni sudovi

Kako bi u slučajevima donosili pravedne odluke, sudije i sudovi ne smeju biti pod uticajem vlasti i ne smeju zauzimati ničiju stranu.

Za vreme suđenja, sudija može zatražiti mišljenje vlade ili predsednika zemlje kako bi mu isti pomogao da donese odluku:

A – tačno

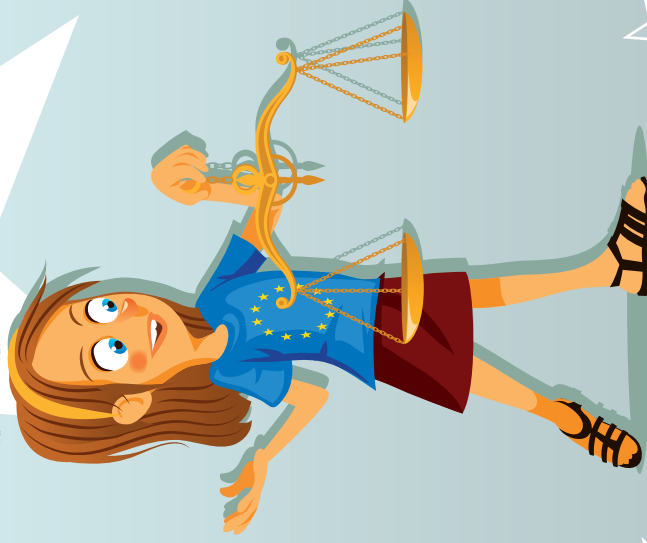
B – netačno

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 1 polje

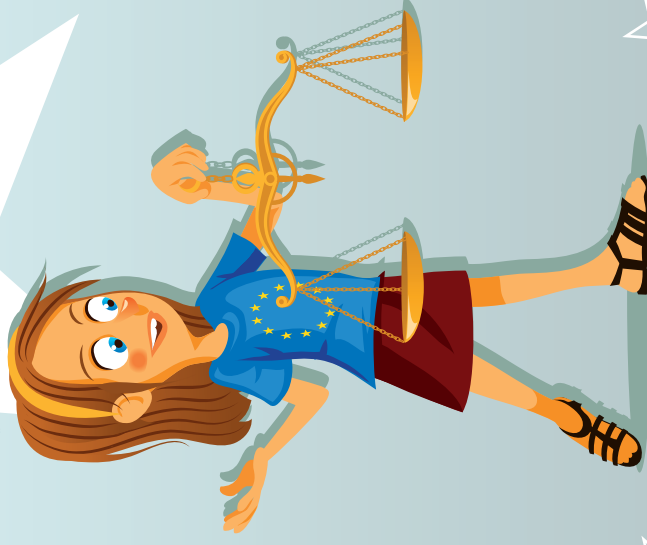
Odgovor B: Naravno, to je pogrešno. Ako bi sudija to uradio, ne bi bio nezavisan od vlasti i njegova odluka ne bi bila pravedna. Naprotiv, bila bi nepravedna!

**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

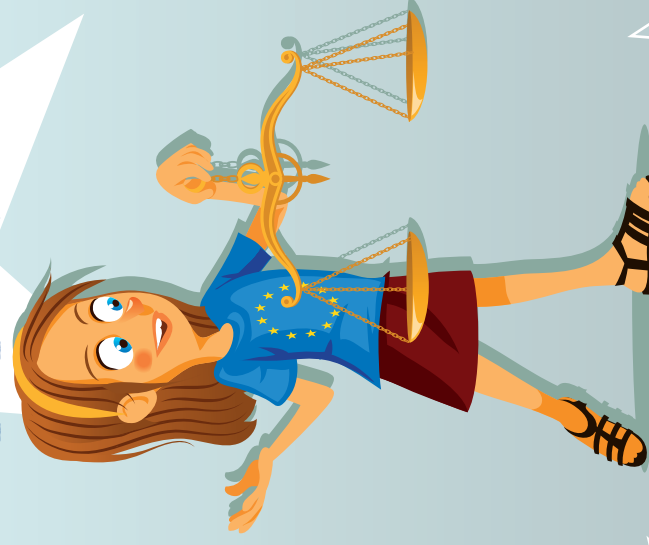
**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

**PRAVEDAN
PRAVOSUDNI
SISTEM**

Kreativni izazov za sve!

Nacrtajte crtež koji pokazuje kako razumete ili zamišljate „pravdu“. Možete napraviti jedan crtež kao tim ili uključiti sve članove tima u crtanje timskog crteža. Imate 5 minuta.

Svi timovi treba da idu napred za 2 ukoliko su uspeali da naprave crtež

Evropska pravda

Ako je osoba pokušala da dobije pravdu u svojoj državi, ali smatra da njena prava nisu ispoštovana, ona može podneti žalbu Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu.

Evropski sud ima isti broj sudija, kao članica, drugim rečima:

A – 12 sudija

B – 27 sudija

C – 46 sudija

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor C: postoji jedan sudija po državi članici Saveta Evrope, drugim rečima 46 sudija. Postoji i Evropski sud pravde u Luksemburgu, koji ima 27 sudija. On/one se stara o usklađenosti sa evropskim zakonodavstvom.

Pravo na advokata

Svako ko je optužen za zločin mora imati pravo da ga brani advokat. Ono što joj se stavlja na teret mora biti saopšteno na jeziku koji osoba razume.

Ako optuženi nema dovoljno novca da plati advokata:

A – moraće da se brani sam

B – dobiće besplatnu pomoć advokata

C – biće automatski proglašen krivim

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor B: odgovori A i C bi bili potpuno nepravедni! Čak i siromašna osoba očigledno ima pravo na pravedno saslušanje.

Pravda i deca

Deca imaju pravo na pravnu zaštitu i može im se suditi ako su počinili krivično delo ili ako ne poštuju zakon.

Konvencija o pravima deteta propisuje da:

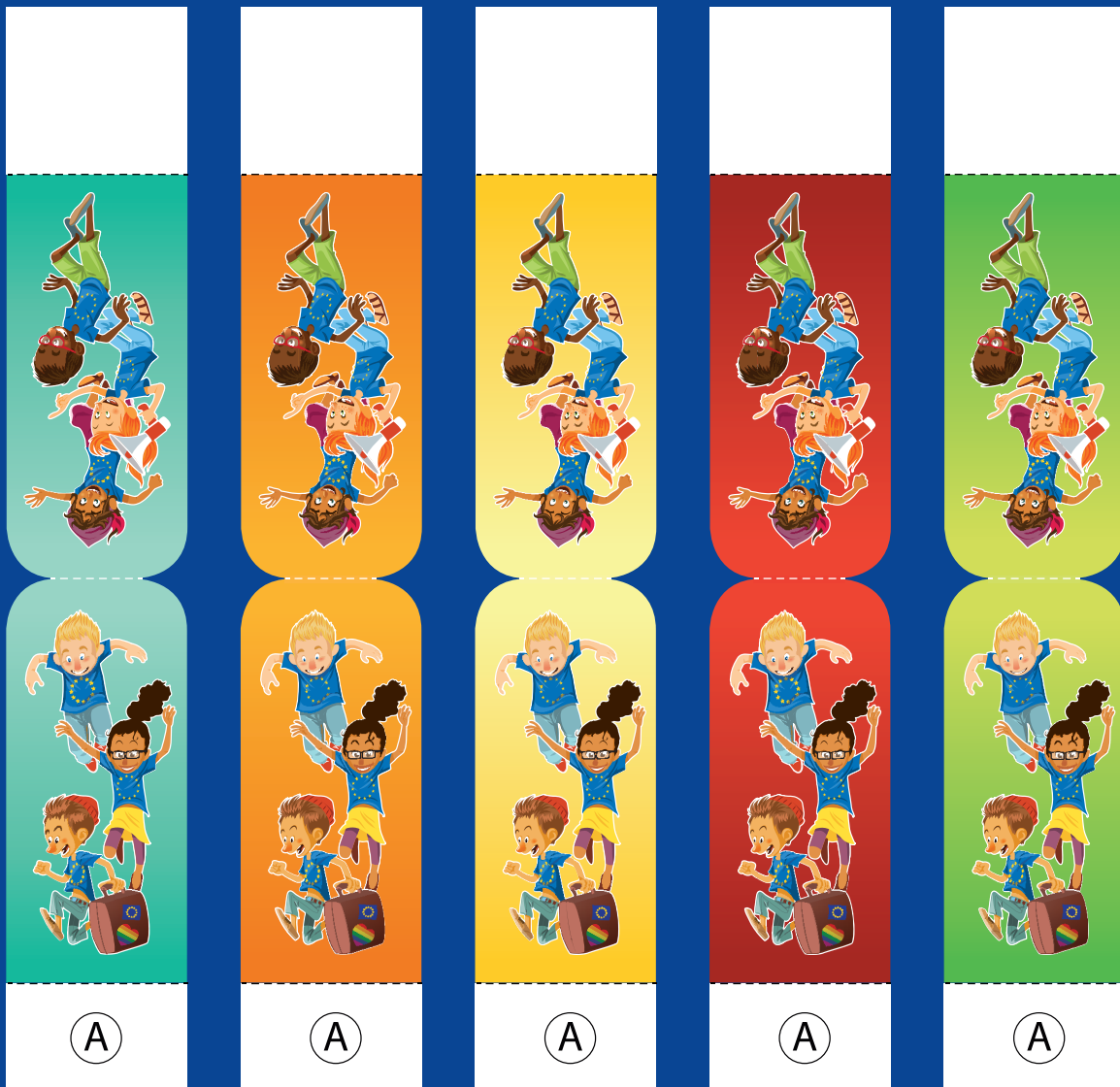
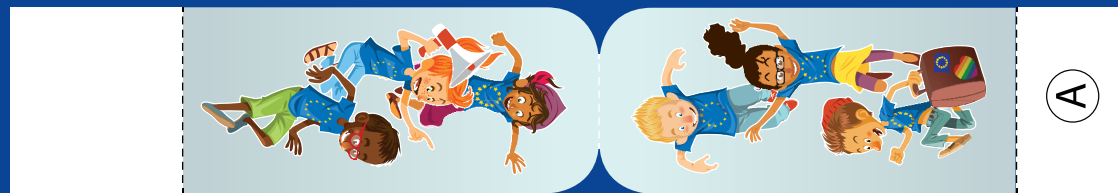
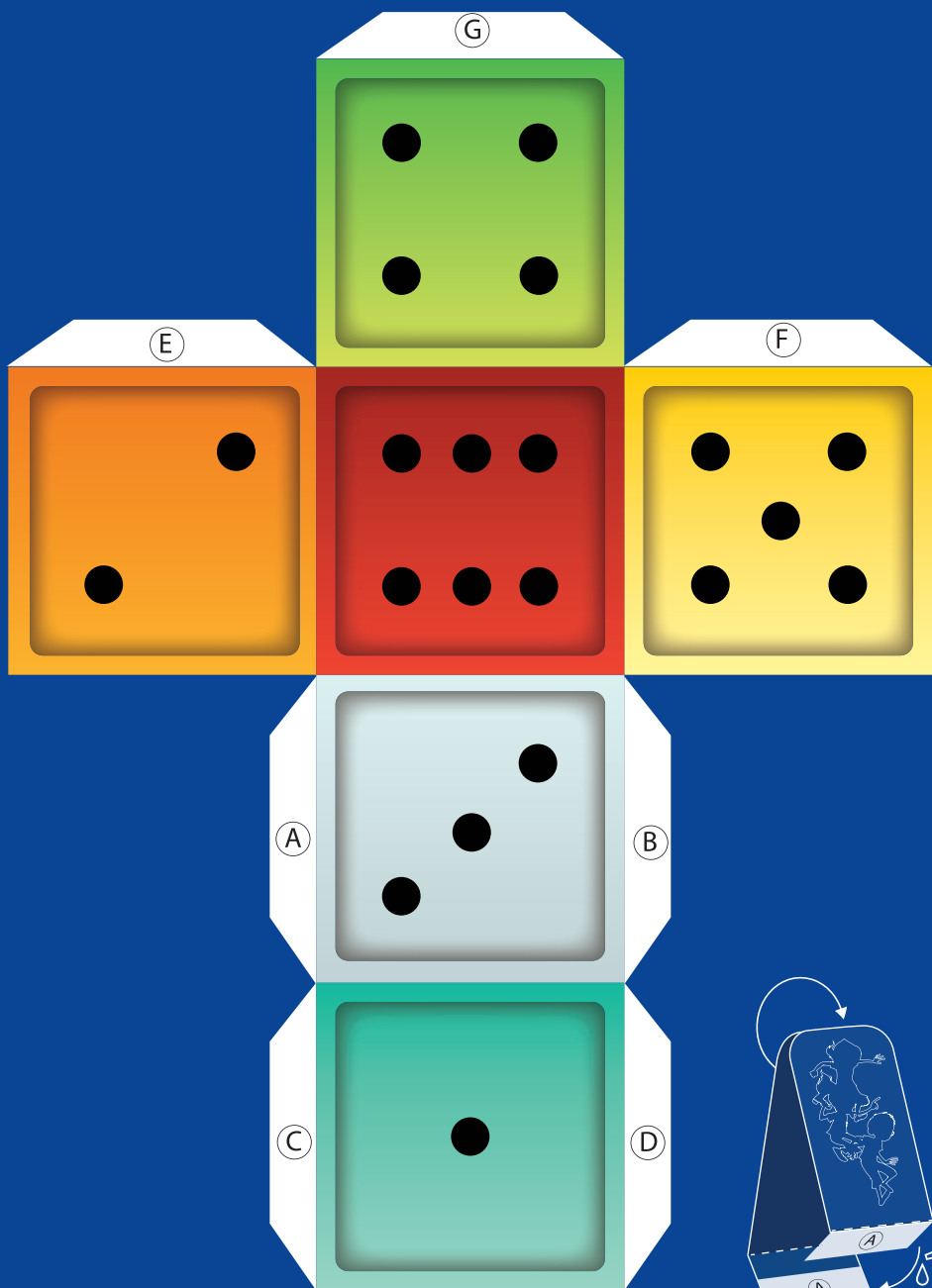
A – deci mora biti suđeno na isti način kao i odraslima

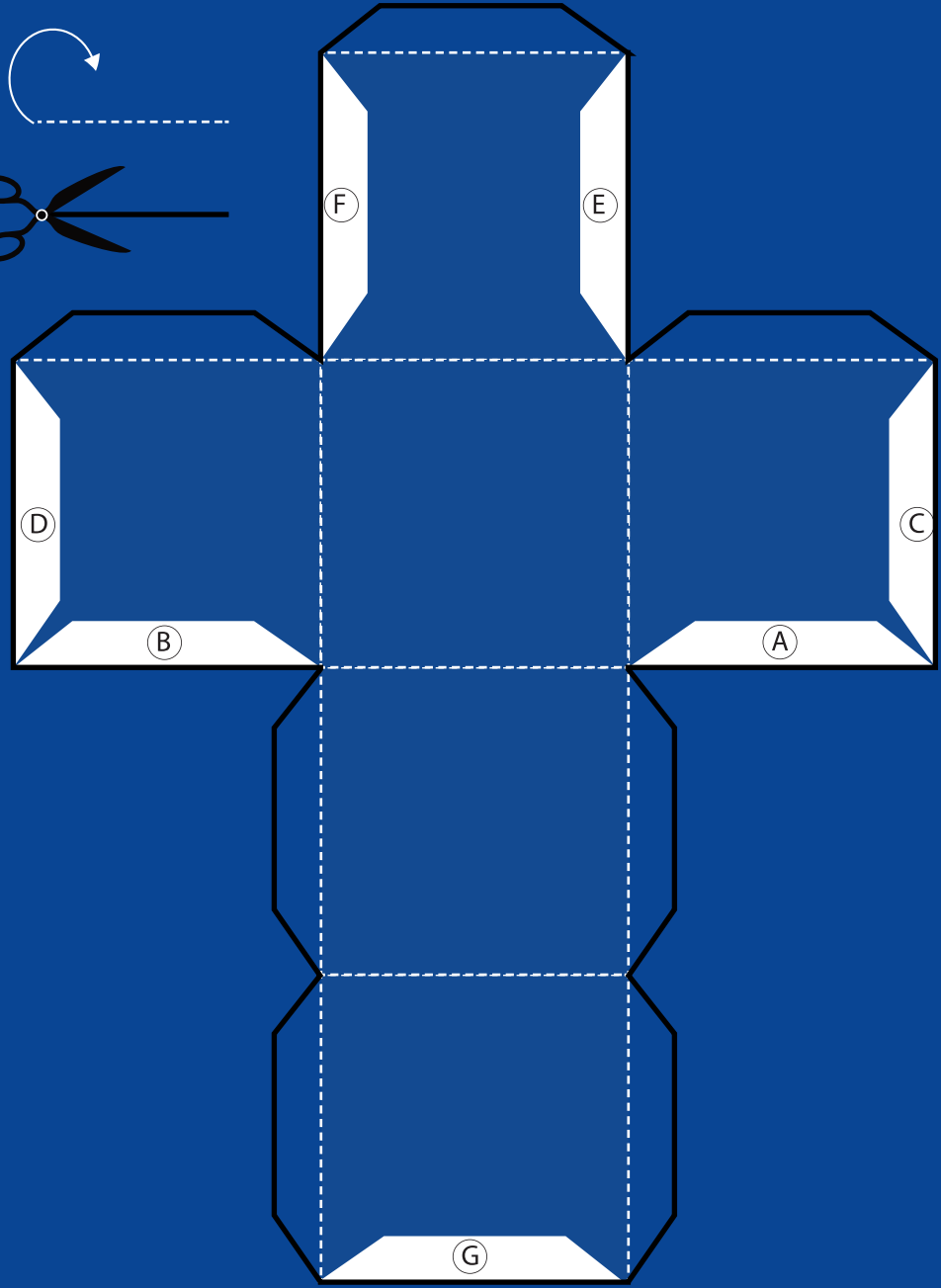
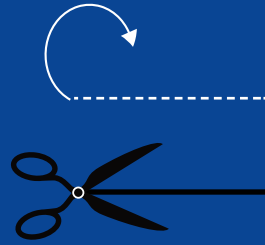
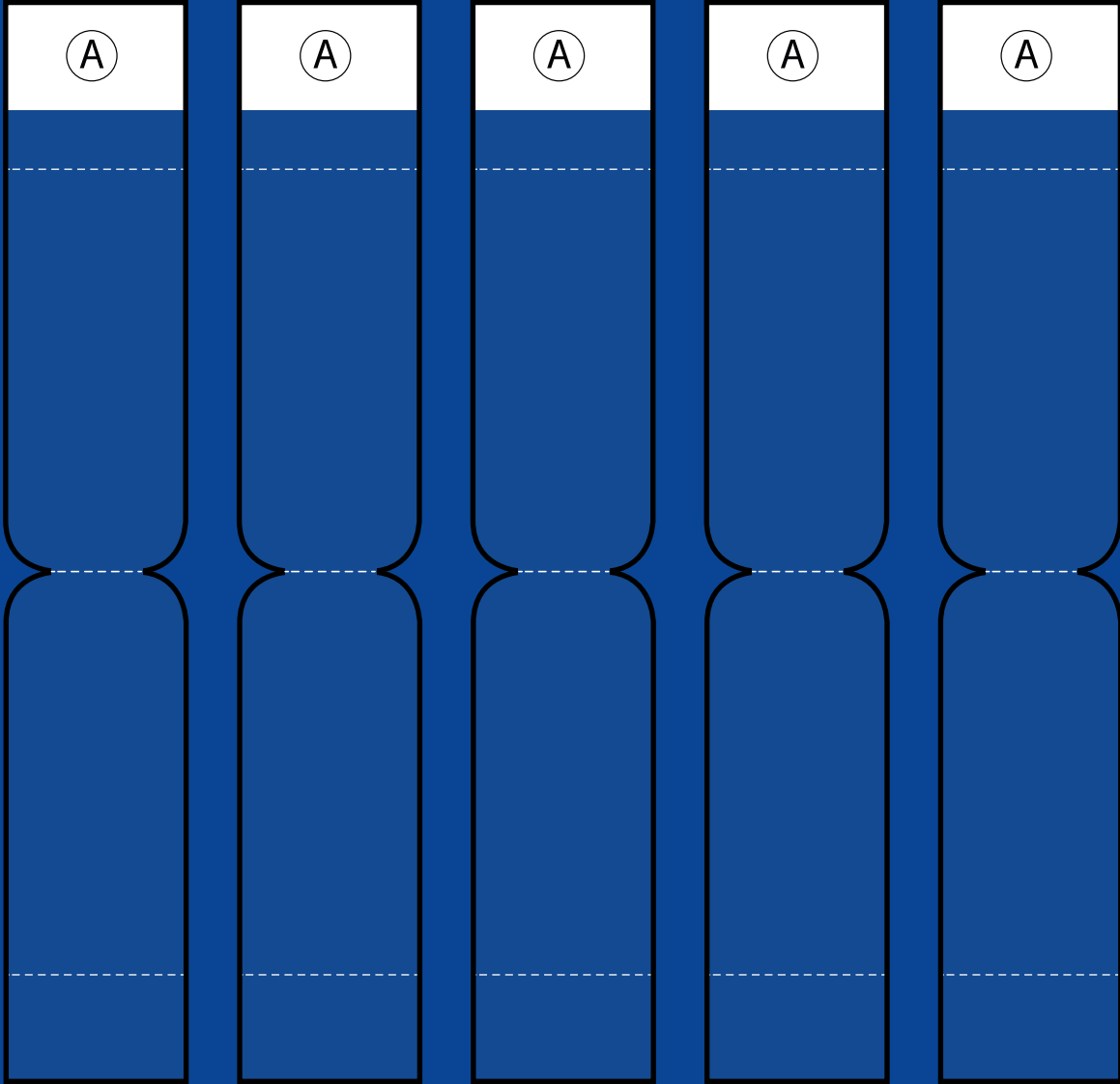
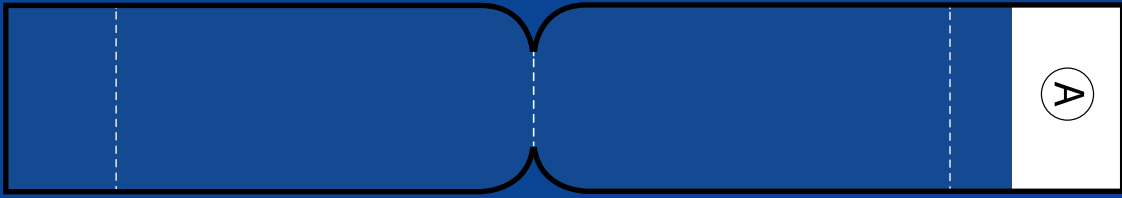
B – uzrast deteta mora da se uzme u obzir u presudi

C – deci se ne može suditi

Ukoliko ste dali tačan odgovor, idite napred 2 polja

Odgovor B: Odgovor B: postoje oblici kažnjavanja za decu koja ne poštuju zakon, ali deca ne mogu biti osuđena na zatvor, na primer, i sudovi moraju uzeti u obzir uzrast deteta pri donošenju odluke

DIPLOMA MLADOG GRADANINA/GRADANKE EVROPE

Dodeljuje se _____

Članu/članici tima _____

Iz odeljenja _____

Ime škole _____

Datum _____

Za pokazano poznavanje evropskih vrednosti.

Savet Evrope je vodeća organizacija na kontinentu koja se bavi ljudskim pravima. Obuhvata 46 država članica, uključujući sve države članice Evropske unije. Sve države članice Saveta Evrope potpisale su Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sporazum čiji je cilj zaštita ljudskih prava, demokratije i vladavine prava. Evropski sud za ljudska prava nadgleda primenu Konvencije u državama članicama.

www.coe.int

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

EVROPA PITANJE VREDNOSTI

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

UPUTSTVO ZA NASTAVNIKE

PRIPREMA IGRE

Pre početka igre bilo bi dobro učenicima objasniti kontekst i sadržaj. Na primer, možete im reći da je igru osmislio Savet Evrope, institucija za zaštitu ljudskih prava koja u svom sastavu ima 46 država članica. Takođe je važno da budete sigurni da razumeju značenje reči „vrednosti“ i da se upoznaju sa šest vrednosti koje se koriste u igri. Pojmovnik koji se nalazi u ovoj brošuri pomoći će vam da objasnite sve termine.

ODLUČIVANJE O FORMIRANJU TIMOVA

S obzirom na to da se igra tiče različitih vrednosti, najbolje je da se deci dozvoli da igraju u mešovitim timovima, a možda i da se podstakne grupna kohezija uključivanjem dece koja nisu navikla da učestvuju u sličnim aktivnostima.

Kada se timovi formiraju, zamolite svaki tim da odabere svoje ime.

VODITE RAČUNA DA IGRA TEČE GLATKO

Savetujemo vam da postavite i dodatna pravila:

- Treba da se poštuje svačije mišljenje, čak i ukoliko postoji neko neslaganje;
- Igrači ne treba da osuđuju svoje saigrače;
- Trebalo bi da svi budu uključeni u igru i da dele zadatke (bacanje kockice, čitanje pitanja i odgovora, pomeranje figurica po tabli, itd.).

Ovo je timska igra, stoga svi u timu moraju da se konsultuju o odgovorima.

PODIZANJE IGRE NA VIŠI NIVO

Na kraju igre, nastavnici mogu odabrati da detaljnije prouče jednu vrednost, na primer navodeći učenike na diskusiju.

Diskusija bi mogla biti zasnovana na sledećim pitanjima:

- Kako vam se svidela ova igra?
- Kako ste se osećali u vašem timu?
- Šta ste novo naučili?
- Da li vas je nešto posebno iznenadilo?
- Čega se posebno sećate?
- Zašto mislite da je ova igra važna?

© The Council of Europe

All queries related to the reproduction or translation of this document, in whole or in part, should be made to the Directorate of Communications (publishing@coe.int)

Concept and original texts: Sophie Jeleff

Co-ordination of editing and graphic design: Directorate of Communications team with the support of Nadine Lyamouri

Production: Médiatools

www.mediatools.fr

Illustrations: Toma Danton

Graphic design: Guy de Guglielmi

Publishing: Marie Mazas

Ovaj prevod je pripremljen uz finansijsku podršku Evropske unije i Saveta Evrope. Sadržaj je isključiva odgovornost Saveta Evrope i ne predstavlja nužno zvanične stavove Evropske unije.

EVROPA

PITANJE VREDNOSTI

Naučite svoje učenike više o zajedničkim vrednostima Evrope:

slobodi izražavanja, pravednom pravosudnom sistemu,
ravnopravnosti polova, ukidanju smrtne kazne, slobodnim izborima i
različitosti/nediskriminaciji.

Zabavite se u timskim izazovima, diskutujte i testirajte svoje znanje o
demokratiji i ljudskim pravima!

Ova brošura prati društvenu igru za učenike uzrasta 8–12 godina,
a neke njene stranice sadrže i informacije koje se mogu koristiti za pripremu
za igre ili za nadogradnju stečenih znanja.

**Ovo je sjajna prilika da se igra u učionici kombinuje
sa diskusijom o temeljnim vrednostima koje nam omogućavaju
da živimo zajedno u društvu.**

Otkrijte i digitalnu verziju igre na:

<http://game-europe-values.eu>

